

สร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ : โหมโรงดนตรีเทพ สามชั้น Musical Composition: Homrong Dontree Thep (Sam Chan)

ศุภณัฐ นุตมากุล^{*1}
Supanut Nutmakul^{*1}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ เพื่อสร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ไทยให้กับสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใช้กระบวนการวิจัยสร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ไทย และวิเคราะห์ประเด็นทั้งหมดให้เห็นองค์รวม จากนั้นจึงสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของแต่ละประเด็นตีความจากสารัตถะที่ศึกษามา พร้อมทั้งอธิบายผลด้วยความเรียงเชิงพรรณนา และจัดกระทำการสร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ไทยเพื่อตอบวัตถุประสงค์วิจัยที่กำหนดไว้

ผลการวิจัยพบว่า มีการประพันธ์เพลงตามหลัก “9รู้” ของครูสีบศักดิ์ ดุริยประณีต อันเกิดจากการสังเคราะห์องค์ความรู้ในงานวิจัยเรื่ององค์ความรู้ด้านการประพันธ์เพลงไทย กรณีศึกษาครูสีบศักดิ์ ดุริยประณีต ส่วนของสังคีตลักษณ์เพลงนั้นเป็นเพลงประเภทโหมโรง หน้าทับปรบไก่ อัตราจังหวะสามชั้น มีจำนวน 2 ท่อน โดยขยายมาจากเพลงตระสันนิบาต สองชั้น ความยาวของเพลง คือ 8 จังหวะ โดยใช้บันไดเสียง 2 บันไดเสียง คือ บันไดเสียงเพียงออกลาง และเพียงอบบนเท่านั้นด้านการจินตนาการผลงานสร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ : โหมโรงดนตรีเทพ สามชั้น ของผู้วิจัย คือ การเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผ่านมามาตลอด 43 ปี ของสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ให้ผู้ฟังนั้นเห็นภาพบรรยากาศ

คำสำคัญ : สร้างสรรค์ / ดุริยางคศิลป์ / โหมโรงดนตรีเทพสามชั้น

Abstract

This research aims to create a Thai musical composition for the Music Education program within the Faculty of Humanities and Social

^{*} corresponding author, email: supanut.n@lawasri.tru.ac.th

¹ สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

¹ Music Education Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University

Sciences at Thepsatri Rajabhat University. The study employs a creative research process in Thai music composition, analyzing all issues holistically and synthesizing qualitative data on each aspect. The interpretation is derived from the essence of the studied materials and presented through descriptive narration. Ultimately, the research culminates in the creation of a Thai musical composition that meets the defined research objectives.

The results of the research showed that the song was composed according to the principle of "9 Knows" of the teacher Professor Suebsak Duriyapaneet. Exquisite music is caused by the synthesis of knowledge in research. Knowledge of Thai music composition, Case Study of Professor Suebsak Duriyapaneet. The Aspect of Imagining This creative research aims at composing Thai music : Homrong Dontree Thep (Sam Chan) by the researcher is to tell the past 43 years of music education, Faculty of Humanities and Social Sciences. Thepsatri Rajabhat University to let the audience see the atmosphere. The research reveals that the musical composition follows the "9 Knows" of the teacher Professor Suebsak Duriyapaneet, synthesized from the research on Thai music composition knowledge, with Professor Suebsak Duriyapaneet as a case study. The composition is categorized as a *hom rong* (overture) piece with the *na thap* rhythmic pattern of *prob kai* in a triple meter, consisting of two sections. It expands from the two-tiered *tra sannibat* piece, with a length of 8 measures, and utilizes two tonal scales: *piang o lang* (lower scale) and *piang o bon* (upper scale).

Keywords: Creative research / Thai music / Homrong Dontree Thep (Sam Chan)

บทนำ

เพลงไทยมีพัฒนาการมาอย่างเป็นระบบตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา รัตนโกสินทร์ ตอนต้นจนถึงเพลงเสภา และเพลงเถา โดยมีเพลงสำคัญอีกประเภทหนึ่งคือ เพลงเดี่ยว ซึ่งเป็นเพลงที่เกิดขึ้นสมัยเดียวกับเพลงเสภาแต่เริ่มได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายใน ราชวราชกาลที่ 5” ซึ่งการที่จะเป็นผู้สร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ไทยได้ ไม่เพียงแต่ต้องอาศัย

การสั่งสม บ่มเพาะ แต่ยังเป็นนัยว่า ผู้นั้นต้องมีความคิดสร้างสรรค์ กล้าที่จะนำเสนอแนวคิดออกสู่สาธารณชน โดยเกิดจากการมีองค์ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ต่าง ๆ กระทั่งสามารถเลือกใช้องค์ความรู้ได้ถูกต้อง และเหมาะสม (Arunrat, P., 2022 : 426)

“โหมโรง” เป็นประเภทหนึ่งในเพลงไทยซึ่งเป็นเพลงที่ใช้ประกอบเบิกโรง หรือ เพลงที่นำมาบรรเลงก่อนการแสดงจริงเพื่อบอกว่า ณ บริเวณนี้จะมีงาน ซึ่งการบรรเลงเพลงประเภทโหมโรงสามารถสื่อให้ผู้ฟังบริเวณนั้นๆ ทราบได้ว่า บริเวณนี้จะมีงานอะไร นอกจากนั้นยังเป็นการอัญเชิญเทพยดา และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายให้มาชุมนุมกันเพื่อเป็นสิริมงคลแก่งานนั้นๆ Sangopsuk, T. (1999 : 127) กล่าวถึงชนิดโหมโรงไว้ว่า “ชนิดของเพลงโหมโรงมี 7 ชนิด คือ 1) โหมโรงปี่พาทย์ 2) โหมโรงเทศน์ 3) โหมโรงละคร 4) โหมโรงเสภา 5) โหมโรงมโหรี 6) โหมโรงหุ่นกระบอก และ 7) โหมโรงหนังใหญ่”

“การประพันธ์เพลงไทย” เป็นศาสตร์หนึ่งที่เกิดขึ้นจากองค์ความรู้ที่ศึกษามาเป็นเวลานาน และต้องอาศัยประสบการณ์เป็นเวลานานอีกเช่นกัน จึงกล่าวได้ว่า การประพันธ์เพลงไทยนั้นมิใช่ใครผู้ใดจะสามารถประพันธ์เพลงไทยได้ทุกคน โดยมีหลักการในด้านการจินตนาการ สร้างสรรค์ ผูกเรื่องราวเล่าความหมายผ่านเสียงเพลง และต้องเข้าถึงสุนทรีย์ทางด้านดนตรีเป็นอย่างมาก อนึ่ง เพลงไทยนั้นมีความเป็นลักษณะเฉพาะทั้งเรื่องของท่วง เสียง กาลเทศะ กลวิธี การบรรเลง การฟัง และการฝึกตน ทั้งหมดนี้จำเป็นต้องผ่านกระบวนการฝึกหัดขัดเกลามาเป็นอย่างดี จึงจะสามารถเข้าไปถึงระดับการเป็นนักดนตรีไทยมืออาชีพ แต่ก็ยังไม่สามารถสรุปว่า เมื่อผ่านมาถึงระดับมืออาชีพแล้วนั้นจะประพันธ์เพลงไทยได้ หรืออาจจะประพันธ์ได้แต่ไม่ถูกรส ไม่ถูกหลักก็เป็นได้ ดังนั้นแล้วจึงต้องเกิดการศึกษาองค์ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญเป็นสำคัญ โดยวิธีการสังเกต ซักถาม และจดบันทึก ซึ่งผู้วิจัยมีโอกาสดำเนินการศึกษาดนตรีไทยกับครูท่านหนึ่งที่มีความชำนาญ เชี่ยวชาญทางด้าน การประพันธ์เพลงไทยเป็นอย่างมาก อีกทั้งท่านยังเป็นผู้สืบสายตระกูลคนสำคัญของสำนักดนตรีไทยที่มีอายุมายาวนานกว่า 100 ปี นั่นก็คือ ครูสืบศักดิ์ ดุริยประณีต ผู้สืบสายตระกูล “ดุริยประณีต” ที่เป็นนามสกุลพระราชทานจาก พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 (Amatyakun, P., 1986 : 85-94)

“สาขาวิชาดนตรีศึกษา” คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทางด้านดนตรีไทย ดนตรีสากล ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ ช่วยพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ส่งเสริม งานด้านวัฒนธรรมของชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไป ซึ่งสาขาวิชาดนตรีศึกษาก่อตั้งขึ้นมาเป็นเวลา 43 ปี แล้ว

โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีแรงบันดาลใจที่จะสร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ไทยจากการถอดองค์ความรู้จากงานวิจัยเรื่ององค์ความรู้ทางด้านการประพันธ์เพลงไทย กรณีศึกษาครูสืบทัดดี ดุริยประณีต เพื่อสร้างผลงานทางด้านดุริยางคศิลป์ไทย โดยมีนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา แขนงดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เป็นส่วนร่วมในการเผยแพร่ และบันทึกการบรรเลงไว้เป็นมรดกของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อีกทั้งยังสามารถเป็นผลงานทางดุริยางคศิลป์ไทยในวงกว้าง เพื่อเผยแพร่เป็นผลงานทางวิชาการที่เป็นสาธารณะต่อบุคคลทั่วไปที่สนใจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ไทยให้กับสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี และวิเคราะห์เพลงที่ประพันธ์นี้

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะสร้างประโยชน์ 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อด้านวัฒนธรรม

สามารถนำผลงานการสร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ไทยที่ได้จากการวิจัยไปจัดทำฐานข้อมูล และคลังข้อมูลทางวัฒนธรรม เพื่อการวางแผนในการดำเนินการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมการเผยแพร่วัฒนธรรมทางด้านดนตรีไทย

2. ประโยชน์ต่อด้านการศึกษา

นำองค์ความรู้ด้านการประพันธ์เพลงไทย กรณีศึกษาครูสืบทัดดี ดุริยประณีต มาเป็นหลักแนวคิด และทฤษฎีต่อการสร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ไทย

3. ประโยชน์ต่อด้านองค์ความรู้

ผลงานการสร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ไทย เป็นผลงานด้านภูมิปัญญาที่เป็นมรดกทางปัญญา มีคุณค่าต่อวงการดนตรีไทย ทั้งด้านการนำไปสู่การจัดการทำเนื้อหาการเรียนการสอนของรายวิชาในหลักสูตรวิชาดนตรีไทยของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา หรือสูงกว่าอีกทั้งการนำไปบรรเลงในกิจกรรมวัฒนธรรมไทย ต่อการประกอบอาชีพทางดนตรี การเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมทั้งระดับประเทศชาติ และระดับนานาชาติ

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ศึกษาองค์ความรู้ด้านการประพันธ์เพลงไทย กรณีศึกษาครูสืบทัดดี ดุริยประณีต ในวิจัยที่ได้รับทุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ปีงบประมาณ 2565 เท่านั้น

1.2 สร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ไทยจากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้ด้านการประพันธ์เพลงไทย กรณีศึกษาครูสืบทัดดี ดุริยประณีต ในวิจัยที่ได้รับทุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ปีงบประมาณ 2565 เท่านั้น

1.3 บันทึกโน้ตเพลงไทยจากการสร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ไทยเฉพาะเครื่องมือฆ้องวงใหญ่ซึ่งเป็นทำนองหลักของดนตรีไทย เท่านั้น

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

2.1 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี และสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เท่านั้น

3. ขอบเขตด้านเวลา

3.1 ข้อมูลจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ในปีพ.ศ.2567

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “สร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ : โหมโรงดนตรีเทพ สามชั้น” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการวิจัยในเชิงสร้างสรรค์ โดยมีกลุ่มประชากรเป็นเพลงไทยที่ปรากฏอยู่ในสารานุกรมเพลงไทย และกลุ่มตัวอย่าง คือ เพลงประภาโหมโรง ซึ่งมีบริบทในการศึกษาที่ปรากฏในกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อเข้าสู่กระบวนการนำองค์ความรู้ด้านการประพันธ์เพลงไทย กรณีศึกษาครูสืบทัดดี ดุริยประณีต มาสร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ไทยให้กับสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ดังนั้นจึงทำให้งานวิจัยนี้ไม่มีการสัมภาษณ์บุคคล ดังนั้นวิธีดำเนินการวิจัยจึงมีขั้นตอนดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

1.1 การศึกษาแนวคิดทฤษฎี งานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางของการวิจัยจากเอกสารทางวิชาการ งานวิจัย ตำรา บทความ และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

1.2 ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย และขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

1.2.1 เครื่องมือในการวิจัย (แบบประเมินผลงาน) เรื่อง
สร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ : เพลงโหมโรงดนตรีเทพ สามชั้น ซึ่งมีหัวข้อของเครื่องมือที่ใช้ใน
การประเมินผลงานสร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ความถูกต้องตามหลักการประพันธ์เพลงไทย

ส่วนที่ 2 สุนทรียศาสตร์ต่อผลงานสร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์
ไทย : เพลงโหมโรงดนตรีเทพ สามชั้น

ส่วนที่ 3 ทักษะเกี่ยวกับความเหมาะสมต่อผลงาน
สร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ไทย : เพลงโหมโรงดนตรีเทพ สามชั้น

1.3 ศึกษาเอกสาร ตำรา วิจัย และสัมภาษณ์เพื่อเป็นข้อมูลขั้นปฐมภูมิ

1.4 นำข้อมูลจากการศึกษา มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นขั้นทุติยภูมิ

1.5 ทบทวนข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าโดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์
และสังเคราะห์แล้วนั้นเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงเป็นขั้นตติยภูมิ

1.6 ทำการวิเคราะห์ และนำเสนอผลการวิจัย

1.7 สรุป และอภิปรายผลจากผลการวิจัย

2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย)

2.1 การเก็บข้อมูล : จัดทำฐานข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้อง

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูล : เมื่อได้ข้อมูลที่สมบูรณ์แล้วนั้น ผู้วิจัยนำข้อมูล
ทั้งหมดมาแยกส่วนเพื่อทำการวิเคราะห์ตามประเด็นที่จะศึกษาให้เห็นองค์ย่อย จากนั้น
วิเคราะห์ประเด็นทั้งหมดให้เห็นองค์รวม จากนั้นจึงสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของแต่ละ
ประเด็น ตีความจากสารัตถะที่ศึกษามา พร้อมทั้งอธิบายผลด้วยความเรียงเชิงพรรณนา และ
จัดกระทำการสร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ไทย เพื่อตอบวัตถุประสงค์วิจัยที่กำหนดไว้

2.3 การนำเสนอข้อมูล : แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แนวคิด หลักการ และจินตนาการของผลงาน
สร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ไทย : โหมโรงดนตรีเทพ สามชั้น

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เพลงที่ประพันธ์ (พอสั่งเขป)

ตอนที่ 3 โน้ตเพลงโหมโรงดนตรีเทพ สามชั้น ทางฆ้องวงใหญ่
(ทำนองหลัก)

ผลการวิจัย

การสร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ : โหมโรงดนตรีเทพ สามชั้น ผู้วิจัยวิเคราะห์และ
สังเคราะห์ข้อมูล เนื้อหาทั้งหมดจากงานวิจัยเรื่ององค์ความรู้ด้านการประพันธ์เพลงไทย

กรณีศึกษาครูสืบศักดิ์ ดุริยประณีต ซึ่งเป็นหลักการ และแนวคิดหลักในการประพันธ์เพลงไทย คือ “9รู้” Nutmakul, S. (2022 : 55-71) กล่าวถึงหลักการ และแนวคิด “9รู้” ไว้ดังนี้

1. รู้หลักการ: เข้าใจหลักการต่าง ๆ ในการประพันธ์เพลงไทย เช่น การแบ่งมือ การวางสำนวน การปรุงแต่งทำนอง การวางช่องไฟ และการวางสัมผัสนอก – สัมผัสใน
2. รู้หน้าทับ: รู้จังหวะของเครื่องหนึ่งไทยเพื่อความเหมาะสมและอรรถรสของบทเพลง
3. รู้มือฆ้อง: แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การประพันธ์เพลง และการประพันธ์ทางเดี่ยวของแต่ละเครื่องมือ
4. รู้บันไดเสียง: เข้าใจการร้อยเรียงตัวโน้ต โดยเพลงไทยมีหลักการที่ต้องใช้โน้ต 5 ตัว เรียกว่า “ปัญจมูล” และมีทั้งหมด 7 บันไดเสียง
5. รู้สำเนียง: รู้เกี่ยวกับสำเนียงของภาษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประพันธ์ โดยมีความสำคัญต่อเอกลักษณ์ของสำเนียง
6. รู้เหตุผล: เข้าใจเหตุผลในการประพันธ์เพลง เช่น เพื่อการศึกษา การแสดง หรือเพื่อชาติ
7. รู้ตนเอง: ควรประพันธ์ตามศักยภาพของตนเอง โดยไม่ต้องมีความเครียดหรือแรงกดดันเพื่อความสวยงามของเพลง
8. รู้ผู้บรรเลง: วิเคราะห์ทักษะของผู้บรรเลงเพื่อเลือกทำนองที่เหมาะสม
9. รู้ผู้ฟัง: สังเกตความชอบของผู้ฟังและแบ่งระดับการฟังออกเป็น 4 ระดับ โดยพิจารณาจากอายุ, การศึกษา, ความเฉลียวฉลาด, ความสนใจ และการฟังเพลงบ่อย ๆ ดังนั้น “9รู้” จึงเน้นความสำคัญของการเข้าใจทั้งทฤษฎี และปฏิบัติในการประพันธ์เพลงไทย เพื่อให้เกิดสุนทรียภาพ ซึ่งการบันทึกโน้ตเพลงผู้วิจัยกำหนดให้ลูกฆ้องลูกที่ 1 (ลูกทวน) เป็นเสียงมีต่ำ (ม) และลูกฆ้องลูกที่ 16 (ลูกยอด) เป็นเสียงฟาสูง (ฟ)

แนวคิดในการสร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ : โหมโรงดนตรีเทพ สามชั้น ผู้วิจัยนำแนวคิดจากการที่ได้สนทนากับ อาจารย์กฤษฏาญ์ ไวยนันท์ ข้าราชการบำนาญ ในความเป็นมาของเพลงโหมโรงเทพสตรี สามชั้น ที่ท่านเป็นผู้ประพันธ์ ซึ่งท่านได้นำเพลงหน้าพาทย์ชั้นสูงมาเป็นโครงสร้างของเพลง คือ เพลงตระนารายณ์บรรทมสินธุ์ : เป็นเพลงหน้าพาทย์ชั้นสูง ใช้บรรเลงในพิธีไหว้ครูดนตรีไทย และการแสดงกิริยาเกี่ยวข้องกับพระนารายณ์ (Ratbanditayasathan, 2007 : 175) จากนั้นผู้วิจัยจึงเริ่มหาแนวทางในการเลือกเพลงจากเพลงหน้าพาทย์ชั้นสูง พบว่า มีเพลงหน้าพาทย์ชั้นสูงกลุ่มเพลงตระ สองชั้น อยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งผู้วิจัยพบอยู่เพลงหนึ่ง คือ เพลงตระสนับนัต สองชั้น : ใช้บรรเลงในพิธีไหว้ครูเพื่ออัญเชิญครูเทพ ตลอดจนสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาร่วมในพิธี ผู้วิจัยจึงลองนำเพลงตระสนับนัต สองชั้น มาวางลูกตกตามหลักทฤษฎีการประพันธ์เพลงไทย (ขยายสองชั้น ไปสามชั้น) ดังตัวอย่างพอสังเขปต่อไปนี้

ตระสันโนบาด สองชั้น (ตามบันทึกของ ครูขุน พงษ์ผล)

---	---	---	---	---	---	---	---
ฟ - ม	- ร ⁴ -	ด - ม ⁵	ด - ร ⁵	ด - ร ⁵	- ช ⁶ -	- ท ⁶ -	- ช ⁶ -
ด - ม ⁵	- ร ⁴ -	ด - ม ⁵	ด - ร ⁵	ด - ร ⁵	- ช ⁶ -	- ท ⁶ -	- ช ⁶ -

โครงสร้างลูกตกห้องที่ 4 และ 8 มาวางบนตารางโน้ตใหม่ตามหลักทฤษฎีการประพันธ์เพลงไทย (ขยายสองชั้น ไปสามชั้น)

							- ช ⁶ -
							- ร ⁴ -

เมื่อได้โครงสร้างของโน้ตเพลง ผู้วิจัยทำการทดลองเทียบหน้าทับจากหน้าทับตระสันโนบาด สองชั้น ของตะโพน - กลองทัด พบว่า จำนวนบรรทัด และสำนวนเพลงสามารถใช้หน้าทับปรบไก่ สองชั้น ได้อย่างสมบูรณ์

หลักการในการสร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ : โหมโรงดนตรีเทพ สามชั้น ผู้วิจัยอ้างอิงจากหลักการประพันธ์เพลงไทยของครูสืบศักดิ์ ดุริยประณีต “9 รู้” โดยผู้วิจัยต้องการนำเสนอทั้งหมดด้วยการนำมาวิเคราะห์ที่ละ 1 บรรทัด (ประโยค) โดยผู้วิจัยสร้างแผนภูมิแนวคิด และหลักการสร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ : โหมโรงดนตรีเทพ สามชั้น ดังนี้

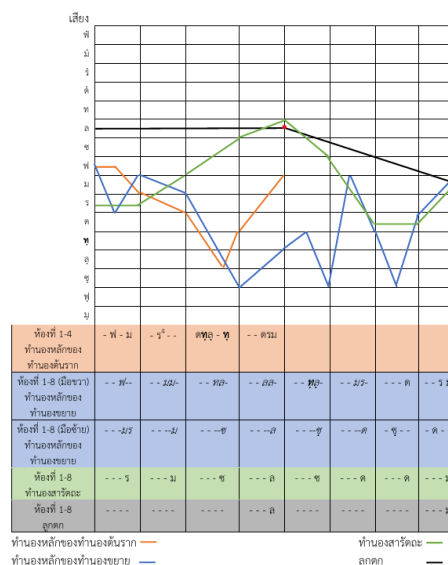
ภาพที่ 1 ลำดับขั้นแนวคิด และหลักการสร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ : โหมโรงดนตรีเทพ สามชั้น
(ที่มา: Nutmakul S., 2567)

ในการนี้ผู้วิจัยไม่สามารถแสดงการวิเคราะห์ได้ครบทั้งเพลง เนื่องจากเป็นบทความวิจัยที่จำกัดจำนวนหน้าในการนำเสนอ ดังนั้นผู้วิจัยจึงยกตัวอย่างในการวิเคราะห์มาบางประโยคเพื่อให้ทราบถึงกระบวนการวิเคราะห์เพลงโหมโรงดนตรีเทพ สามชั้น

ตัวอย่าง โหมโรงดนตรีเทพ สามชั้น ท่อน 1 : ประโยคที่ 3 (บรรทัดที่ 3)

โน้ตจากบันทึก ครูขุน พงษ์ผล เพลงตระสันนิบาต สองชั้น (ทำนองต้นราก) บรรทัดที่ 2 ห้องที่ 1-4							
- ฟ - ม	- ร ^๑ - -	ดทุ - ทุ	- - ดรม				
เพลงโหมโรงดนตรีเทพ สามชั้น (โน้ตมีห้อง 2 บรรทัด)							
- - ฟ -	- - ร ^๑ -	- - ดทุ -	- - ดค -	- - ทุ -	- - ร ^๑ -	- - - ด	- - ร ^๑ -
- - ร ^๑ -	- - - ร ^๑ -	- - - ทุ	- - - ค	- - - ทุ	- - - ค	- ทุ - -	- ค - -

จากโน้ตที่แสดงประโยคที่ 3 เห็นได้ว่า ในตัวโน้ตที่ 4 (ลูกตกหลัก) ห้องที่ 4 ของเพลงทำนองต้นราก เป็นตัวโน้ตเดียวกับตัวโน้ตที่ 4 (ลูกตกหลัก) ห้องที่ 8 ของเพลงทำนองขยาย คือ ม ซึ่งมีบันไดเสียงเดียวกันกับประโยคที่ 1 และ 2 คือ ซ ล ท × ร ม × (ทางเพียงออล่าง) ข้อสังเกตของเพลงทำนองต้นรากที่พบ คือ มีเสียงจร 2 เสียง คือเสียงฟา (ฟ) และเสียงโด (ด) ซึ่งเสียงฟา (ฟ) เป็นเสียงเชื่อมในห้องที่ 1 และเสียงโด (ด) เป็นเสียงเชื่อมในการดำเนินกลวิธีสลับในห้องที่ 3 และ 4 ในประโยคที่ 3 ผู้วิจัยประพันธ์ทำนองขยายแตกต่างออกไปจากทำนองต้นรากจากวรรณคดี แต่ในวรรณคดียังคงลูกตกไว้ดังเดิมของเพลงต้นราก ด้วยความแตกต่างผู้วิจัยจึงนำกลวิธีในการบรรเลง คือ สลับ มาเป็นหลักในการประพันธ์ประโยคที่ 3 โดยนำกลวิธีการบรรเลงสลับมาใช้ในห้องที่ 1 – 6 ของทำนองขยาย เพิ่มกลวิธีการบรรเลงสะเคาะ เพื่อเป็นการเชื่อมของทำนองให้เกิดความเข้มข้น หนักแน่นของทำนอง

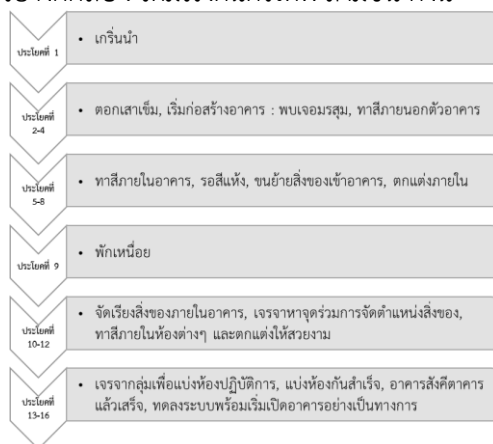

ภาพที่ 2 กราฟแสดงการเคลื่อนที่ของทำนอง ประโยคที่ 3
(ที่มา: Nutmakul S., 2567)

จากกราฟข้างต้น พบว่า ประโยคที่ 3 มีการเคลื่อนที่ของทำนองแบบวิถิลงเด่นชัดในส่วนของลูกตก ส่วนทำนองต้นราก ทำนองขยาย และทำนองสารัตถะ มีการเคลื่อนที่ของทำนองแบบวิถีสลับไปมา ข้อสังเกตที่พบ คือ ทำนองต้นราก และทำนองขยาย มีความสอดคล้องในการเคลื่อนที่ของทำนองวรรคทำโดยพบเสียงที่ต่างกันขึ้นคู่ 4 คือ เสียงเร (ร) ในทำนองต้นราก และเสียงลา (ล) ในทำนองขยาย จากนั้นมีการเคลื่อนที่ของทำนองที่จบลงเสียงเดียวกันในวรรครับ คือเสียงมี (ม) ทั้งทำนองต้นราก และทำนองขยาย

เหตุผลจากผู้วิจัยในการสร้างสรรค์ทำนองในประโยคที่ 3 คือการดัดแปลงทำนองต้นรากให้กลายเป็นลักษณะมือฆ้องสำนวนหน้าพาทย์ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยอาศัยลักษณะมือฆ้องที่ใช้กลวิธีการบรรเลงสะบัด ด้วยลักษณะมือฆ้องของทำนองต้นรากเป็นลักษณะมือของเพลงหน้าพาทย์สองชั้น ผู้วิจัยจึงนำมาขยายให้กลายเป็นมือของเพลงหน้าพาทย์สามชั้นเพื่อแสดงอัตลักษณ์เฉพาะของมือฆ้องเพลงหน้าพาทย์ให้คงอยู่ อีกทั้งยังเป็นการแสดงความเคารพต่อทำนองต้นรากซึ่งเป็นเพลงหน้าพาทย์ชั้นสูง อีกนัยหนึ่งผู้วิจัยต้องการเน้นย้ำถึงอุปสรรคในการก่อสร้างอาคารต้องพบทั้งฝนตก ลมแรง แดดร้อน หลายปัจจัยที่เป็นมรสุมเข้าหาในขณะที่กำลังก่อสร้างอาคาร ซึ่งเป็นขั้นตอนต่อมาจากการตอกเสาเข็มในประโยคที่ 2

ผู้วิจัยสร้างลำดับแผนภูมิจินตนาการตามรูปประโยค 16 ประโยค (ท่อน 1) ของการสร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ : โหมโรงดนตรีเทพ สามชั้น ดังนี้

ภาพที่ 3 ลำดับจินตนาการ 16 ประโยค (ท่อน 1) โหมโรงดนตรีเทพ สามชั้น
(ที่มา: Nutmakul S., 2567)

ตัวอย่าง โหมโรงดนตรีเทพ สามชั้น ท่อน 2 : ประโยคที่ 3 (บรรทัดที่ 3)

โน้ตจากบันทึก ครูขุน พงษ์ผล เพลงระสนินาต สองชั้น (ทำนองต้นราก) บรรทัดที่ 2 ห้องที่ 1-4			
- ฟ - ม	- ร ^๑ - -	คทุ - ทุ	- - ตว

โน้ตมือซ้อง 2 บรรทัด เพลงโหมโรงดนตรีเทพ สามชั้น (ทำนองขยายท่อน 1)							
- - ฟ -	- - ม -	- - ทุ -	- - ค -	- - ทุ -	- - ม -	- - ค	- - ร -
- - ม -	- - ม -	- - ช -	- - ค -	- - ช -	- - ค	- ช -	- ค -

โน้ตมือซ้อง 2 บรรทัด เพลงโหมโรงดนตรีเทพ สามชั้น (ทำนองขยายท่อน 2)							
- - ม -	- - ร -	- - ม -	- - ค -	- - ร -	- - ค -	- - ค	- - ช -
- - ค -	ร ^๑ ค - ค	- - -	ค ค - ล	- - -	ล ช - ช	- - -	ช ม - ม

ลักษณะมือซ้องประโยคที่ 3 ทำนองขยายท่อน 2 ผู้วิจัยพบว่า เป็นลักษณะมือซ้องบังคับทาง ซึ่งการนิยมนับระสนินาตประโยคเช่นนี้ ผู้ประพันธ์มักเลือกกลวิธีการเลื่อนของทำนอง และบรรเลงเป็นทำนองเดียวกันกับมือซ้องทำนองหลักบันไดเสียงประโยคที่ 3 ทำนองขยายท่อน 2 ผู้วิจัยพบว่า เป็นบันไดเสียง ค ร ม x ช ล x (ทางเพียงออล่าง) ทั้งวรรคทำและวรรครับอย่างสมบูรณ์ เพราะไม่มีเสียงจรประสมแต่อย่างใด ซึ่งแตกต่างไปจากทำนองต้นราก และทำนองขยายท่อน 1 ที่มีบันไดเสียง ช ล ท x ร ม x (ทางเพียงออบน)

รูปแบบประโยคที่ 3 ทำนองขยายท่อน 2 ผู้วิจัยพบว่า การเคลื่อนที่ของทำนองแบบวิถีลง สังเกตได้จากลูกตกที่เคลื่อนที่ของเสียงจากเสียงลา (ล) ห้องที่ 4 ไปสู่เสียงมี (ม) ห้องที่ 8

โครงสร้างประโยคที่ 3 ทำนองขยายท่อน 2 ผู้วิจัยพบว่า มีประโยคถามจากวรรคทำ และประโยคตอบจากการรับอย่างสมบูรณ์ของทำนอง ด้วยลักษณะการผูกสำนวนที่มีลักษณะเดียวกันตลอดประโยค คล้ายกับคลื่นทะเลพัดเข้าฝั่งที่พันเกลียวกันมาเป็นระลอก

จินตนาการจากผู้วิจัยของประโยคที่ 3 ทำนองขยายท่อน 2 คือ นักศึกษาแต่ละชั้นปีเริ่มแยกย้ายกันไปพบอาจารย์ที่ปรึกษาตามห้องพักอาจารย์ พร้อมกับการแนะนำนักศึกษาให้อยู่อย่างมีความสุข ทั้งเรื่องการเรียนการสอน และระเบียบต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สำหรับจินตนาการผลงานสร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ : โหมโรงดนตรีเทพ สามชั้นของผู้วิจัย คือ การเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผ่านมามากกว่า 43 ปี ของสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ให้ผู้ฟังนั้นเห็นภาพบรรยากาศการก่อตั้งสาขาวิชาดนตรีศึกษา และภาพตั้งแต่ก่อตั้งสร้างอาคารสัณฐานมา อีกทั้งยังเป็นบรรยากาศการเป็นอยู่ภายในสาขาวิชาดนตรีศึกษาด้วยการเรียนการสอน

การซ้อมดนตรี การออกงานกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งเป็นการสร้างสรรค์และอนุรักษ์ควบคู่กันสืบไป

ต่อไปนี้เป็น การเทียบบันไดเสียงจากทำนองต้นราก ทำนองขยายท่อน 1 และ ทำนองขยายท่อน 2

ประโยคที่	ทำนองต้นราก	ทำนองขยายท่อน 1	ทำนองขยายท่อน 2
1	ซ ล ท × ร ม ×	ซ ล ท × ร ม ×	ซ ล ท × ร ม ×
2	ซ ล ท × ร ม ×	ซ ล ท × ร ม ×	ซ ล ท × ร ม ×
3	ซ ล ท × ร ม ×	ซ ล ท × ร ม ×	ด ร ม × ซ ล ×
4	ซ ล ท × ร ม ×	ซ ล ท × ร ม ×	ซ ล ท × ร ม × และ ด ร ม × ซ ล ×
5	ซ ล ท × ร ม ×	ซ ล ท × ร ม ×	ด ร ม × ซ ล ×
6	ซ ล ท × ร ม ×	ซ ล ท × ร ม ×	ด ร ม × ซ ล ×
7	ซ ล ท × ร ม ×	ด ร ม × ซ ล ×	ซ ล ท × ร ม × และ ด ร ม × ซ ล ×
8	ด ร ม × ซ ล ×	ด ร ม × ซ ล ×	ซ ล ท × ร ม × และ ด ร ม × ซ ล ×
9	ซ ล ท × ร ม ×	ซ ล ท × ร ม ×	ด ร ม × ซ ล ×
10	ซ ล ท × ร ม ×	ด ร ม × ซ ล ×	ด ร ม × ซ ล ×
11	ซ ล ท × ร ม ×	ด ร ม × ซ ล ×	ด ร ม × ซ ล ×
12	ซ ล ท × ร ม ×	ด ร ม × ซ ล ×	ด ร ม × ซ ล ×
13	ซ ล ท × ร ม ×	ด ร ม × ซ ล ×	ด ร ม × ซ ล ×
14	ซ ล ท × ร ม ×	ด ร ม × ซ ล ×	ด ร ม × ซ ล ×
15	ด ร ม × ซ ล ×	ด ร ม × ซ ล ×	ด ร ม × ซ ล ×
16	ด ร ม × ซ ล ×	ด ร ม × ซ ล ×	ด ร ม × ซ ล × และ ซ ล ท × ร ม ×
16 (ลงวา)	-	-	ซ ล ท × ร ม ×

อนึ่งองค์ประกอบสำคัญของเพลงโหมโรงดนตรีเทพ สามชั้น คือ เป็นเพลงประเภทโหมโรง หน้าทับปรบไ้ อัตราจังหวะสามชั้น มีจำนวน 2 ท่อน โดยขยายมาจากเพลงตระสันนิบาต สองชั้น ความยาวของเพลง คือ 8 จังหวะ ไม่มีสำเนียงภาษาแต่อย่างใด พบแต่ลักษณะมือหน้าพาทย์ในท่อนที่ 1 อีกทั้งยังพบลีลาของเพลงเป็นลักษณะที่ต่างกันในแต่ละท่อน คือ ท่อนที่ 1 พบลีลาของเพลงลักษณะความเข้มขลังศักดิ์สิทธิ์ โดยมุ่งเน้นไปที่มือหน้าพาทย์ เช่น การสับด สะเดาะ มือฆ้องบังคับทาง ความห่างของทำนอง ส่วนท่อนที่ 2 พบลีลาของเพลงลักษณะการเคลื่อนไหวที่สนุกสนาน มีทั้งลูกล้อ ลูกขัด ลูกเลื่อม มือฆ้องอิสระ เป็นต้น

โน้ตเพลงใหม่โรงดนตรีเทพ สามชั้น ทางฆ้องวงใหญ่ (ทำนองหลัก)

ใหม่โรงดนตรีเทพ สามชั้น

(ประพันธ์โดย อาจารย์ศุภณัฐ นุดมากุล)

ท่อน 1				หน้าทับปรบไก่ สามชั้น			
----	---ร้	----	---ม่	----	---ร้	----	---ล
----	---ร	----	---ม่	----	---ร	----	---ล
----	---ช	----	--ชช-	---ท	---ล	---ช	---ม่
----	---ร	----	--ช	---ท	---ล	---ช	---ม่
--ฟ-	--ม่-	--ทล-	--ลล-	--ทล-	--ม่-	---	--รม่
--ม่-	--ม่	--ช	--ล	--ช	--ล	-ช-	-ล-
----	-ล-ล	---	---	-ชช	-ฟ-ช	----	-ล-ล
---	---	---	---	-ช-	-ฟ-ช	---	---
----	-ร้-ร้	----	-ม่-ม่	----	-ร้-ร้	-ม่-ร้	-ล-ล
---	---	---	---	---	-ร-	-ม่-ร	-ล-ล
----	-ช-ช	----	-ลล-ล	-ม่-ล	-ช-	-ล-ล	-ร-ม่
---	---	-ม่-	ฟ-	-ม่-ล	-ล-ล	---	-ม่
--ม่-	--ร้-	--ล-	--ล-	--ม่-	--ร-	--ล-	--ล-
--ร้-	--ล	--ล	--ล	--ล	--ล	--ล	--ล
---	--ล	---	---	---	---	--ล	--ล
---	---	---	---	---	---	--ล	--ล
---	-ล-ล	---	---	---	---	---	---
---	---	---	---	---	---	-ท-ล	---
----	-ร้-ร้	-ม่-ล	-ร้-ม่	----	-ร้-ร้	-ม่-ร้	-ล-ล
----	-ร-	-ม่-ล	-ร-ม่	----	-ร-	-ม่-ร	-ล-ล

---	-ช-ช	---ล	-- ฟ	----	-- ฟ	---ม	-- ม
---ช	----	---ล	-- ม	----	-- ม	---ฟ	-- ม

---	---	-ช-ช	---	---	-ร-ร	---	-- ค
---	---	---	---	---	---	---	-- ค

---	-ค-ค	---	-- ฟ	----	-- ฟ	---	-- ค
---	---	---	-- ค	----	-- ค	---	-- ค

-ล-	ชช-	ลล-	คค-ร	-ม-ร	-ค-ล	-ค-	ร-ค
-ม-ร	---	---	---	-ม-ร	-ค-ล	-ค-ร	---

---	-ล-ล	-- ค	-ค-ร	-ม-ม	-ม-	ร-ร	ค-ล
---	---	-- ฟ	-ค-ร	-ม-ช	-ม-ร	---	---

-คค	-ร-ช	---	-- ค	-ม-ม	-ร-	คค-	ลล-ช
-ค-	---	-ม-	-- ฟ	-ม-	-ร-ค	---	---

(กลับต้น)

หมายเหตุ : เมื่อบรรเลงกลับต้น บรรทัดที่ 1-2 ให้เปลี่ยนมาบรรเลงดังต่อไปนี้

---	-ร-ร	---	-ม-ม	---	-ร-ร	---	-ล-ล
---	-ร-ร	---	-ม-ม	---	-ร-ร	---	-ล-ล

---	-ช-ช	-ช-	ลล-ช	-ท-ร	-ท-	ลล-	ชช-ม
---	---	-ช-ล	---	-ท-ร	-ท-ล	---	---

ท่อน 2

หน้าทับปรบไป สามชั้น

---	-ร-ร	---	-ร-ม	---	-ช-ช	---	-ช-ล
---	-ล-ล	---	-ท-ร	---	-ช-ช	-ม-	ร-ม-

---	-คค	---	-คค	---	-คค	---	-คค
---	---	---	---	---	---	---	---

---	-ค-	---	-ค-	---	-ค-	---	-ค-
---	-ค-	---	-ค-	---	-ค-	---	-ค-

---	-ม-ม	---	-ท-ร	---	-ช-ช	---	-ช-ล
---	-ท-ท	---	-ท-ท	---	-ช-ช	-ค-	-ล

---	-คค	---	-คค	---	-คค	---	-คค
---	---	---	---	---	---	---	---

เครื่องนำ	เครื่องตาม	เครื่องนำ	เครื่องตาม	เครื่องนำ	เครื่องตาม		
ร- ม- ร	ร- ม- ร	ค- ร- ค	ค- ร- ค	ท- ค- ท	ท- ค- ท	- - ร- ค	- - - -
- ร- -	- ร- -	- ค- -	- ค- -	- ท- -	- ท- -	- - - -	ท ล ช ม

เครื่องนำ				เครื่องตาม			
ม- ช-	ช- ช-	ช ม - -	ร ค - -	ล- ล-	ล- ล-	ล- ล-	ล- ล-
- ม- -	- ม- -	- - ร ค	- - ล-	- ล- -	- ล- -	- - ล-	- - - -

- - - -	ล- ล-	- - - -	ร ม- -	- - - -	ร ม- -	- - - -	ช ล- -
- - ล-	- - ล-	- - ล-	- - ล-	- - - -	- - ล-	- - - -	- - - -

เครื่องนำ				เครื่องตาม			
ม- ร- -	ม- ร- -	ม- ร- -	- - - -	ม- ร- -	ม- ร- -	ม- ร- -	- - - -
- - ค- -	- - ค- -	- - ค- -	- - - -	- - ค- -	- - ค- -	- - ค- -	- - - -

เครื่องนำ				เครื่องตาม			
ค- ล- -	ค- ล- -	ค- ล- -	- - - -	ช ม- -	ช ม- -	ช ม- -	- - - -
- - ล-	- - ล-	- - ล-	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

ค- ล- -	ค- ล- -	ล- ล- -	ล- ล- -	ช ม- -	ช ม- -	ม- - -	ม- - -
- - ล-	- - ล-	- - ล-	- - ล-	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

เครื่องนำ	เครื่องตาม	เครื่องนำ	เครื่องตาม	เครื่องนำ	เครื่องตาม	เครื่องนำ	เครื่องตาม
ค- ล- -	ค- ล- -	ร- ค- -	ร- ค- -	ม- - -	ม- - -	ช- - -	ช- - -
- - ล-	- - ล-	- - ล-	- - ล-	- - ล-	- - ล-	- - ล-	- - ล-

- - ล-	- - ล-	- - ล-	- - ล-	- - ล-	- - ล-	- - ล-	- - ล-
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

(กลับต้น)

หมายเหตุ : เมื่อบรรเลงกลับต้น บรรทัดสุดท้ายให้เปลี่ยนมาบรรเลง "ลงวา" ดังนี้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

(จบ)

อภิปรายผลการวิจัย

การสร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ : โหมโรงดนตรีเทพ สามชั้น พบว่า ลักษณะเด่นของบทเพลงมีลักษณะมือหน้าพาทย์ และมือฆ้องบังคับอยู่เป็นจำนวนมากในท่อนที่ 1 ส่วนท่อนที่ 2 เป็นลักษณะมือฆ้องอิสระ ลูกล่อลูกขัด และลูกเหลื่อม ซึ่งบ่งชี้ถึงแรงบันดาลใจที่สอดคล้องกับสาขาวิชาดนตรีศึกษาดังชื่อเพลงที่ว่า “โหมโรงดนตรีเทพ” นั้นหมายถึง 1) เทพทางด้านดุริยางคศิลป์ไทย 2) เทพสตรี ชื่อของมหาวิทยาลัย มีบทบาทของเสียงดนตรีที่แสดงถึงความศักดิ์สิทธิ์ เคารพ บูชา จากท่อนที่ 1 ที่แสดงเป็นมือหน้าพาทย์จากกลวิธีการบรรเลง สบัด สะเดาะ มือฆ้องบังคับ ทำนองหาง ความเข้มข้นของเสียง และองค์ประกอบอื่นๆ ในท่อนที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pleinsri, A. (2015 : 254-257) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด ตำนานเทพนพเคราะห์ พบว่า การแสดงนัยและอรรถรสของบทเพลงใช้บทบาทของเสียงดนตรี เช่น ลักษณะธรรมชาติของเสียง ความเข้มของเสียง การซ้ำเสียง ซ้ำทำนอง และองค์ประกอบอื่นๆ รวมถึงการจัดกลุ่มเครื่องดนตรีเป็นวงดนตรีให้สอดคล้องกับอารมณ์เพลงแต่ละประเภท โดยใช้เครื่องดนตรีไทยเป็นหลัก รวมถึงใช้เครื่องกำกับจังหวะ เพื่อช่วยสร้างความไพเราะให้กับบทเพลง ผลงานวิจัยสร้างสรรค์นี้ สามารถนำไปใช้เป็นกรณีศึกษา หรือเป็นแรงบันดาลใจให้กับนักดนตรีรุ่นใหม่ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่มีความแปลกใหม่ในบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

หลักการประพันธ์เพลง “9รู้” ของครูสืบศักดิ์ ดุริยประณีต มีนัยสำคัญทั้งหมด 9 ประการมุ่งเน้นความสำคัญของการเข้าใจทั้งทฤษฎี และปฏิบัติในการประพันธ์เพลงไทย เพื่อให้เกิดสุนทรียภาพ และคุณภาพในผลงานเพลงสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทางด้านดนตรีไทยวิเคราะหฺ์ ของ Wisutthiphǣt, M. (1990 : 20-23) กล่าวคือ “...มาตรฐานของเพลงไทยอยู่ที่ ทำนองแม่บท เรียกกันว่า “ลูกฆ้อง” (basic melody) ลูกฆ้องนี้เป็น “หลัก” หรือเป็น “เนื้อเพลง” ในดุริยางคไทย ผู้แต่งเพลงต้องแต่งทำนองอันเป็น “เนื้อ” หรือ “ลูกฆ้อง” ขึ้นก่อน แล้วต่อ “ลูกฆ้อง” นี้ให้แก่ศิษย์...” และยังตรงกับแนวคิดสังคีตลักษณะวิเคราะหฺ์ ของ ChaiSerī, P. (2016 : 8) กล่าวว่า “...การเปรียบเทียบลูกตก ทำนองหลักและทำนองเดี่ยว จังหวะหน้าทับ คือ การกำหนดการบรรเลงของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องหนัง จังหวะฉิ่ง คือ การกำหนดว่าจะให้บรรเลงฉิ่งในเพลงหนึ่ง ๆ นั้น ทางเสียง เป็นการกำหนดระดับเสียง ซึ่งยึดเครื่องเป่าที่ใช้บรรเลงในวง

การประสานเสียง แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ 1) การประสานเสียงแนวดิ่ง 2) การประสานเสียงแนวนอน สังเกตลักษณะ มีอยู่ 6 ประเภทคือ รูปแบบซ้ำทำย รูปแบบซ้ำหัว รูปแบบซ้ำหัวซ้ำทำย รูปแบบเปลี่ยนกลาง รูปแบบโอคัพ และ รูปแบบผันทำนอง เทคนิคการบรรเลง ได้แก่ เทคนิคต่างๆ ในการบรรเลง เช่น สะบัด สะเดาะ ขยี้ ประคบบมือ เป็นต้น...” และยังสอดคล้องกับทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ Amatyakun, P. (2019 : 2) ที่กล่าวว่า “...ความนิยม ความงามตามธรรมชาติ และความงามที่เกิดจากมนุษย์โดยอาศัยทักษะความชำนาญ เมื่อเข้าสู่สุนทรียศาสตร์ด้านดนตรี ต้องอาศัย 5 ประการ ดังนี้ 1) เพลงนั้นถูกสร้างโดยมนุษย์ดีแล้ว 2) สร้างเพลงอย่างมีระเบียบ 3) เพลงนั้นบรรเลงโดยเครื่องดนตรีที่มนุษย์สร้างมาดี 4) เพลงนั้นบรรเลงโดยบุคคลที่มีทักษะดีเยี่ยม 5) เพลงนั้นบรรเลงออกมาต้องมีความไพเราะ...”

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การสร้างสรรคดีริยางคศิลป์ : โหมโรงดนตรีเทพ สามชั้น เป็นแนวทาง และ แรงบันดาลใจให้กับผู้ที่สนใจเริ่มสร้างสรรคดีริยางคศิลป์ได้จากหลักการ “9รู้” โดยเฉพาะการสร้างสรรคดีริยางคศิลป์ ประเภทเพลงโหมโรง อีกทั้งยังเป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำไปพัฒนาในการเรียนการสอน หรือบุคลากรทางการศึกษาที่มีความประสงค์สร้างสรรคดีผลงานดุริยางคศิลป์สืบไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาองค์ความรู้ไปสู่แหล่งชุมชนที่มุ่งพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน
2. ควรมีการสร้างสรรคดีผลงานดุริยางคศิลป์ประเภทเพลงอื่นๆ เช่น เพลงเถา เพลงสามชั้น เพลงเรื่อง เพลงเดี่ยว เป็นต้น

บรรณานุกรม

- Amatyakun, P. (1986). *dontri wichak khwāmru būāngton kieokap dontri Thai phuā khwām chuñchom*. [An Introduction to Thai Music for Appreciation]. Bangkok: Faculty of Medicine Mahidol University
- Amatyakun, P. (2019). *sunthariya - khwām ngām kap dontri Thai*. [Esthetic - Beauty and Thai Music]. Course Teaching Materials Course Code 403105 Aesthetics in Thai Music Master of Fine Arts Program in Thai Music, National Institute of Development Arts.

- Arunrat, P. (2022). *sangkhīṭ wikhro*. [Music analysis]. 1st edition. Nakhon Pathom : Silpakorn University Press.
- ChaiSeri, P. (2016). *Sangkhīṭ Lak Wikhro*. [Form and Analysis]. Bangkok : Chulalongkorn University Press.
- Nutmakul, S. (2022). *Knowledge of Thai music composition, Case Study of Professor Suebsak Duriyapraneet*. [Knowledge of Thai music composition: A case study of Kru Suebsak Duriyapraneet]. Lop Buri: Thepsatri Rajabhat University.
- Pleinsri, A. (2015). *This creative research aims at composing Thai music to express Thai astrological beliefs about the legend of Phra Suk (Venus)*. [The creation of a musical work, the Legend of the Nine Planets.]. Doctor of Arts. Chulalongkorn University.
- Ratbanditayoṣathan. (2007). *sārāṇukrom sap dontri Thai phāk prawat læ botrōṅ phlēṅ tap prawat phlēṅnāphāt læ phlēṅ hōmrōṅ*. [Encyclopedia of Thai Musical Terms, History and Singing of Liver Songs, History of Song of the Path and Prelude Song]. Bangkok: Arun Printing Co., Ltd.
- Sangopsuk T. (1999). *Duriyāṅ Thai*. [Thai Music]. 2 nd edition. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Wisutthiphæṭ, M. (1990). *dontri Thai wikhro*. [Thai Music Analysis]. Bangkok: chuan phim.